

SIUSINAARTUMIK PENSIONISIAT

Aallaqqaasiut

Siusinaartumik pensionisiat ikiorsiissutaapput nammineq sulis-innaassutsip ataavartumik killeqalerneratigut qinnutigineqars-innaasut. Siusinaartumik pensionisiantut malittarisassat nutaat ulloq 1. juli 2016 atuutilerput.

Siusinaartumik pensionisiantut malittarisassat nutaat pillugit quppersakkami uani paasisaqarnerusinnaavutit. Siusinaartumik pensionisiantut malittarisassani nutaani anguniarneqarpoq innuttaasut sulisinnaassusiisa nukittorsaaffiginerisigut, soorlu ilinniarnikkut, suliffinnik misiliinikkut assigisaalluunniit, innuttaasut amerlanerit sulilersinniarnissaat. Malittarisassat nutaat massakkut siusinaartumik pensionisiantut tamanut, innuttaasunullu siusinaartumik pensionisiantut qinnuteqartunut atuupput.

Taamaammallu ulloq 1. juli 2016 sioqqullugu siusinaartumik pensionisiantut tunniussisoqarsimappat pineqartoq malittarisassanik nutaanit eqqorneqartussaassaaq. Ukua maleruagassat nutaat ilaatigut siusinaartumik pensionisiantut aqalersinnaanermut piunasaqaatinut nutaanut tunngassuteqarput, pensionisiantut annertussusaat nutaat (siusinaartumik pensionisiantut annertunerpaat, akunnattut aamma appasinnerpaat). Aammattaaq apparisap/najugaqatigisap isertitai tunngavigalugit qaqugukkut siusinaartumik pensionisiantut annikillineqassanersut atorunnaarsinneqassanersulluunniit nutaanik killilersuisoqalerlluni.

Taassuma saniatigut siusinaartumik pensionisiantut ilaat (juulip aallaqqaataa 2016 sioqqullugu siusinaartumik pensionisiantut aqalersimasut), aqqissuussamut nutaamut nuunnissaasa tungaanut, ikaarsaartitsilluni aqqissuussamik pisartagaqarallassapput. Taakkunanani arlalissuit sulisinnaassusaat naliliivigineqarqissapput. Sulisinnaassutsimik nalilersueqqinnermi sulisinnaanersut misissorneqassaaq.

Piunasaqaatit arlallit, soorlu najukkamut tunngasut utoqqaasusermut tunngasut, upernarsarsinnaappassuk taamaammallu siusinaartumik pensionisiantut taallutik, sulisinnaas

susaannik naliliivigineqarqinnissaasa tungaanut siusinaartumik pensionisiantut aannarallassapput.

Juulip aallaqqaataa 2016 sioqqullugu 60-iliisimagaanni sulisinnaassutsimik naliliivigineqassanngilaq. Siusinaartumik pensionisiantut annertunerpaat pisartagaqarsimigineqassapput.

Sulisinnaassutsip nalilersornissaanut ersarilluinnartumik pisari-aqanngippat nalilersuisoqassanngilaq. Siusinaartumik pensionisiantut annertunerpaat pisartagariinnassavaat.

2016-imi juulip aallaqqaataanit maleruagassat nutaat naapertorlugit siusinaartumik pensionisiantut aannarallassaaq imaluunniit juulip aallaqqaataa 2016 sioqqullugu pisartakkat amerlaqqaataannik pisarnissaq qularnaarneqanngilaq - siornatigut siusinaartumik pensionisiantut aannarallassaaq.

Tamanna ataasiakkaanut maleruagassat nutaat naapertorlugit siusinaartumik pensionisiantut aannarallassaaq nalilersuineruvoq. Taassuma saniatigut arlalitsigut nalinginnaasunik aalajangersimasunillu annertussusiligaqarpoq killiliussaqarlunilu, soorlu apparisap/najugaqatigisap isertitai aallavigalugit. Assersuutigalugu sulisinnaassuseq apparisimappat siusinaartumik pensionisiantut aannarallassaaq. Kisianni apparisap/najugaqatigisap iserti-taasa aningaasat amerlassusissaat aalajangersimasut qaangersimappagit, ikinnerusunik siusinaartumik pensionisiantut aannarallassaaq. Taamaattumik tamanna sulisinnaassutsimik, inoqutigiit isertitaannik, siusinaartumik pensionisiantut aannarallassaaq (pilersuisusaatitaaneq) il. il. ataasiakkaarilluni nalilersuinerussaqaq.

Siusinaartumik pensionisiantut aannarallassaaq qinnuteqaatit kommunip suliarisarpai. Siusinaartumik pensionisiantut aannarallassaaq akuersissuteqartartup imaluunniit itigartitsitsissuteqartartup, qulaajaanerit pisariaqassappallu piginnaanngorsaqqiinerit, pisartagaqarsimigineq annertussusaannik naatsorsuineq aamma tunniussisarneq kommunip aamma suliarissaasa ilagivaat.

2. Siusinaartumik pensionisiaqarnissamut qanoq qinnuteqartoqartarpa?

Siusinaartumik pensionisiaqarnissamut qinnuteqarnissamik kissaateqaraanni kommune saaffigineqarsinnaa-voq. Tassungaa atatillugu siusinaartumik pensionisiaqalernissamut piumasaqaatit aalajangersimasut arlallit tamatigut naammassineqarsimasussat eqqumaffiginissaat pingaaruteqarpoq. Juulip aallaqqaataa 2016 sioqqullugu siusinaartumik pensionisiaqareersimagaanni nutaamik siusinaartumik pensionisiaqarnissamut qinnuteqartoqassanngilaq. Taamaakkaluartoq siusinaarluni pensionisiaqarnissamut piumasaqaatit tamarmik naammassineqarsimassapput.

2.1 Piumasaqaatit aalajangersimasut

Siusinaartumik pensionisiaqarnissamut piumasaqaatit naammassisassat arlaliupput.

Siusinaartumik pensionisiaqarniaruit:

- Timikkut tarnikkulluunniit pissuteqartumik sulisinnaassutsit ataavartumik apparisimasuussaaq.
- 18-it 65-illu akornanni ukioqassaatit (januaarip aallaqqaataa 2017-imi 66-liisamassaait kiisalu januaarip aallaqqaataa 2021 67-liisimassaait)
- Kalaallit Nunaani, Danmarkimi Savalimmiuniluunniit minnerpaamik ataannartumillu ukiut pingasut sinnerlugit najugaqarsimassaait.
- Kalaallit Nunaanni, nunat avannarliit allani arlaanni imaluunniit nunami EØS-imut peqataasumi – (Europami Aningaas-aqarnikkut Suleqatigiiffik-isumaqatigiissut) najugaqarsimassaait. – (Europæisk Økonomisk Samarbejdsområde-aftale)

Taassuma saniatigut:

- Qallunaatut innuttaasutut pisinnaatitaaffeqassaait
- Nunani Avannarlerni isumaginninnikkut sillimmatit pillugit isumaqatigiissutinut ilaassaait
- Imaluunniit pensionisiaqarnissamut qinnuteqannginninni Kalaallit Nunaanni minnerpaamik ukiuni pingasuni aalajangersimasumik najugaqarsimassaait

Taassuma saniatigut sulisinnaassutsit nalilersorneqassaaq. Siusinaartumik pensionisiaqarnissamut qinnuteqaraanni kommuni qinnuteqartoq piumasaqaatinut qulaani taaneqartunut naammassinninnersoq nalinginnaasumik nalilersuinnermi ator neqassapput.

Kommunip qinnuteqartoq piumasaqaatinut naammassinnittut nalilerpagu, kommuni qinnuteqaammik su-liaqarnini nangeqqis-savaa sulisinnaassutsimillu nalilersuineq sukumiisumik aallartillugu. Piumasaqaatit naammassineqarsimagaluarpataluunniit, siusinaartumik pensionisiaqalernissaq qularnaarneqarsimasutut isumaqanngilaq.

Misissuereernermi qinnuteqartoq piumasaqaatinut naammassinninngitsutut kommunip nalilerpagu, qinnuteqaat itigar-titsissutigineqassaaq.

2.2 Paasissutissat suliamik suliarinninnermi ator neqartussat

Qinnuteqartoq pillugu paasissutissanik arlalinnik kommuni piumasaqassaaq. Paasissutissat siusinaartumik pensionisiaqalernissamut piumasaqaatinut aalajangersakkanut naammassinninnermut suliallu nangeqqinne-qarnissaanut ator neqassapput.

2.3 Sulisinnaassuseq aamma sulisinnaassutsimik nalilersuineq

Januaarip aallaqqaataa 2016 sioqqullugu siusinaartumik pensionisiaqalersimaguit imm. 2.5 takuuk.

Siusinaartumik pensionisiaqalerniaraanni sulisinnaassuseq nalilersortissimasariaqarpoq. Sulisinnaassuseq tassaavoq qanoq annertutigisumik sulisinnaaneq. Sulisinnaassutsimik nalilersuineq tassaavoq qanoq annertutigisumik sulisinnaanermik nalilersuineq. Annertunerpaamik, akunnattumik annikinnerpaamik siusinaartumik pensionisiaqarsinnaanermut imaluunniit siusinaartumik pensionisiaqarsinnaannginnermut atatillugu sulisinnaassutsimik nalilersuineq pingaaruteqarpoq. Tamanna isumaqarpoq sulisinnaassuseqarnerugaanni siusinaartumik pensionisiat ikinnerussapput. Pissutigalugu misissuinnermi annertunerusumik sulisinnaasutut naliliisoqarsimammat.

Taamatuttaaq sulisinnaassusikinnerugaanni siusinaartumik pensionisiasat amerlanerussapput. Pissutigalugu annikinnerusumik sulisinnaasutut naliliisoqarmat.

Sulisinnaassutsip apparisimanera annikitsutut nalilerneqarpat siusinaartumik pensionisiat annertunerpaat akunnattulluunniit tunniunneqartassapput – ataaniittut takukkit.

2.4 Qulaajaaneq nalilersuinerlu ingerlanneqassapput.

Kommuni qulaajaareeruni nalilersuereerunilu sulisinnaassuseq nalilersussavaa. Qulaajaanerup siunertaa tas-saavoq piginnaanngorsasoqassaneraniq nalilliineq. Piginnaanngorsaaqqinneq assersuutigalugu tassaasinnaa-voq ilinniaqqinneq, suliffimmik misiliineq assigisaaluunniit inerisarnissamut sulisinnaassuseqarnerulernis-samullu siunertaqartoq.

Piginnaanngorsaaqqinnermi piginnaasat pillugit allagar-taliortoqarlunilu nakorsaq nalunaarusiortinneqassaaq. Innuttaasup piginnaasai sulinissamullu aporfii, assersuutigalugu ilinniarnermut, suliffeqarfimmi misilittakkanut, ineqarnermut, inooqataarner-mut, aningaasaqarnermut peqqissutsikkullu tunngasut, piginnaasat pillugit allagartami allassimassapput. Nakorsamit uppenarsaat piginnaasallu pil-lugit allagartaq sulisinnaassut-simik nalilersuinermi ilaatigut ilanngunneqassapput.

Innuttaasup sulisinnaassuse-qannginnera imaluunniit sulis-innaassutsimigut ineriartors-innaannginnera pissuti-galugu piginnaanngorsaaqqinnissaa siunertaqanngippat pigin-naanngorsasoqassanngilaq. Taamaattoqartillugu sulisin-naassuseq nalilersorneqassanngilaq. Taakku annertunerpaamik siusinaartumik pensionisiaqar-tinne-qassapput.

Sulisinnaassuseq sulisinnaassutsimut tamakkiisumut sanilliullugu procentinngorlugi nalilerneqartarpoq. Sulisinnaassuseq tamakkiisoq 100 %-iuvoq

Sulisinnaassuseq procentinngorlugi imaassimappat:

0-25 % siusinaartumik pensionisiasat annertunerpaat tunniunneqarsinnaapput.

26-50 % siusinaartumik pensionisiasat akunnattut tunniunneqarsinnaapput.

51-75 % siusinaartumik pensionisiasat annikinnerpaat tunniunneqarsinnaapput.

76-100 % siusinaartumik pensionisiasat tunniunneqassanngillat.

Siusinaartumik pensionisiat annertussusaat pillugit immikkoortoq 2.7 takuuk.

Se afsnit 2.7 Førtidspensionens størrelse.

2.5 Juulip aallaqqaataa 2016 sioqqullugu siusinaartumik pensionisiaqareersimagaanni sulisinnaassutsimik nalilersueqqinneq.

Juulip aallaqqaataa 2016 sioqqullugu siusinaartumik pensionisiaqareersimagaanni tamannalu sioqqullugu 60-it inorlugit ukioqaraanni ukiut tallimat qaangiutsinnagit (juulip aallaqqaataani 2016-imiit piffissami) maleruagassat nutaat juulip aallaqqaataani 2016-imeersut naapertorlugit siusinaartumik pensionisiaqarsinnaanermik nalilersuiniarluni sulisinnaassutsimik naliliisoqaaqqissaaq.

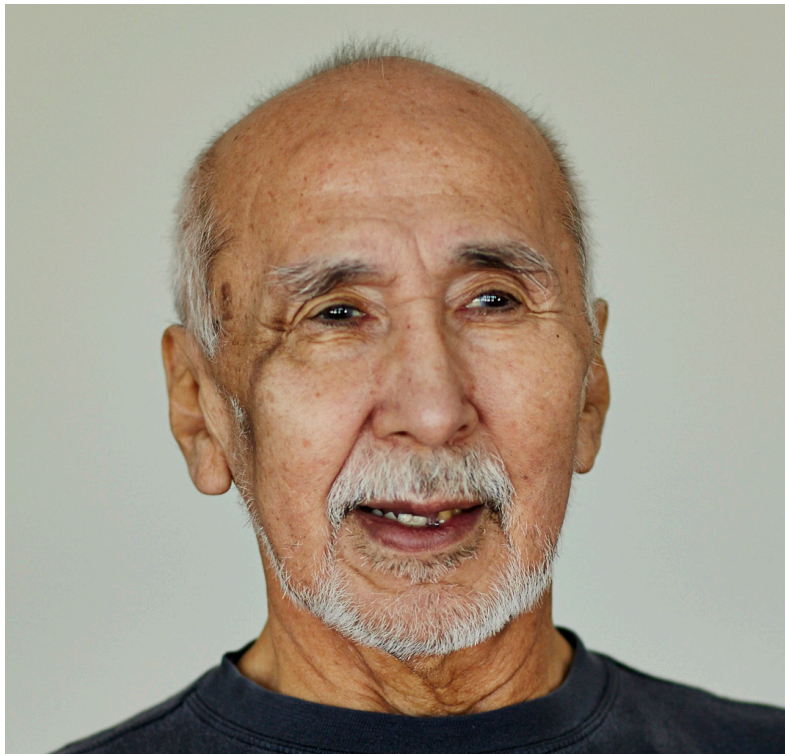
Juulip aallaqqaataa 2016 sioqqullugu 60-iliisimasooq sulisinnaassutsimik naliliivigineqassanngilaq. Siusinaartumik pensionisiat annertunerpaat pisartagassiissutigineqassapput. Innuttaasup sulisinnaassuseqannginnera imaluunniit sulisinnaassutsimigut ineriartorsinnaannginnera erseq-qippat piginnaanngorsaaqqinnissaa siunertaqanngitsoq taava piginnaanngorsarneqassanngilaq. Taamaattoqartillugu sulisinnaassuseq nalilersorneqassaanngilaq. Taakku annertunerpaamik siusinaartumik pensionisiaqartinneqassapput.

Sulisinnaassutsip nalilersooqqinneqarnera qulaaniittutut ingerlanneqartarpoq (immikkoortut 2.3 aamma 2.4). Sulisinnaassutsimik nutaamik nalilersuineq siusinaartumik pensionisiaqaannartoqarnissaanut qanorlu pensionisiat annertutiginissaannut aalajangiisuusarpoq. Sulisinnaassutsimik nalilersuisoqartinnagu siusinaartumik pensionisiaqarunnaartoqarsinnaanngilaq. Tamanna isumaqarpoq, piginnaanngorsaaqqinnerup nalaani siusinaartumik pensionisiat ingerlaannasasat. Aatsaat piginnaanngorsaaqqinneq naammassereerpat sulisinnaas-suseq nalilersorneqassaaq.

2.6 Maleruagassat nutaat naapertorlugit siusinaartumik pensionisiaqalersimagaanni ukiut tallimak-kaarlugit sulisinnaassutsimik nalilersueqqinneq (siusinnerpaamik 2021-miit)

Maleruagassat nutaat naapertorlugit annertunerpaamik, akunnattumik annikinnerpaamilluunniit siusinaartumik pensionisiaqalersimagaanni kingusinnerpaamik ukiut tallimakkaarlugit sulisinnaassuseq nalilersoqqinneqartassaaq. Maleruagassat nutaat juulip aallaqqaataani 2016-imiit atuutilerput. Tassa, maleruagassat nutaat naapertorlugit siusinaartumik pensionisiaqalersimagaanni siusinnerpaamik 2021-miit siullerpaamik sulisinnaassutsimik nalilersuisoqassaaq.

2.7 Siusinaartumik pensionisiat annertussusaat

Siusinaartumik pensionisianut annertussutsit assigiinngitsut pingasuupput (juulip aallaqqaataani 2016-imiit) siusinaartumik pensionisiaqartunut tamanut atuuttut.:

**Annertunerpaat ukiumut
110.664 koruunit tikillugit**

**Akunnattut ukiumut
73.776 koruunit tikillugit**

**Annikinnerpaat ukiumut
55.332 koruunit tikillugit**

Sulisinnaassutsimik nalilersuinermi annertunerpaamik, akunnattumik annikinnerpaamilluunniit siusinaartumik pensionisiaqarnissamat imaluunniit siusinaartumik pensionisiaqannginnissamat (sulisinnaassuseqarluartutut naliliivigineqarsimagaanni) aalajangiisuusarpoq.

2.8 Tapisiaq

Taassuma saniatigut tapiutunik arlalinnik tunniussisoqarsinnaavoq.

Meeqqanut tapit: meeqqanut 18-it inorlugit ukiulinnut pilersuisussaataitaagaanni meeqqanut tamanut tapeqartitsisoqartarpoq.

Inummut tapit: Kommuni pisariaqartitanik nalilersuineq naapertorlugu inummut tapinik imaluunniit ataasiaannartumik ikiorsissutinik tunniussaqaarsinnaavoq.

Tapit pillugit tapisiaqaarsinnaatitaanerlunilu paasisaqarnerujumagaanni Kommuni najugaq saaffigineqaarsinnaavoq.

2.9 siusinaartumik pensionisianik annikillilineq atorunnaarsitsinerluunniit

Siusinaartumik pensionisiaqaraanni, siusinaartumik pensionisiat saniatigut isertitaqartoqaarsinnaavoq.

Namineq ukiumut isertitat aamma/imaluunniit aapparisaq/najugaqatigisaq ukiumut isertitai, Nunani Avan-narlerni isumaginninnikkut sillimmatit pillugit Isumaqatigiissutit naapertorlugit pisortatigut pensionisiat aamma pensionisiat pinnagit, aningaasat amerlassusaat aalajangersimasut sinnerpassuk siusinaartumik pensionisiat annikillineqassapput imaluunniit atorunnaarsinneqassapput.

annertunerpaanik, akunnattunik annikinnerpaamilluunniit siusinaartumik pensionisiaqarneq apeqqutaalluni ilanngaatinut killiliussat assigiinngitsuupput.

Siusinaartumik pensionisiat saniatigut isertitaqaarsinnaanermut killiliussat pillugit paasisaqarluarusukkaani Kommunigisaq saaffigineqaarsinnaavoq.

3.0 Naammagittaalliuteqartoqaarsinnaavoq

Kommunip aalajangiinera naammaginngikkaanni naammagittaalliuteqarnissamut periarfissaqarpoq.

Sulisinnaassutsip procentia pillugu kommunip aalajangenera Siusinaartumik Pensionisialinnut Maalaaruteqartarfimmuut naammagittaalliuteqartoqaarsinnaavoq.

Siusinaartumik pensionisiaqarnissaq pillugu suliami kommunip aalajangigai allat pillugit Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfimmuut naammagittaalliuteqartoqaarsinnaavoq.

3.1 Apeqqutissaqaraanni

Apeqqutissaqaruut kommunimut saaffiginnissinnaavutit.

3.2 Nalunaaruteqartussaataaneq

Eqqaamajuk nuussimagaanni imaluunniit inuttut aningaas-aqarnikkulluunniit, soorlu katissimanermut iserti-tanulluunniit tunngasutigut, allanngortoqaarsimappat kommunimut paasisstissiusassaataitaqjaannaravit.

